יז א מיי' פ״ה מהלי ממרים הלי יד סמג לאוין ריט טוש״ע י״ד סי׳

רמא סעיף ה: יח ב מיי׳ שם הלכה יד ווברב אלפס עוד

ביבמות פרק ב דף ה: והכי גרס חוץ ממסית ומדיח שהרי אמרה תורה וכו' וכן

איתא בשאילתות בלק ס"ס קלד חוץ ממסית ומדיח

שהרי וכו"]:

מ ג מיי׳ שם הלכה ה סמג

בהג"ה: ב ד מיי׳ שם הלכה א

טוש"ע שם סעיף א: בא ה מיי שם הלכה ה

ימש"עו שם בהנ"ה:

(טוש"ע שם סעי' א):

בג ז מיי׳ פ״ט מהלכות גניבה הלכה ב סמג

לאון קכד: בד ח מיי שם הלכה ה סמג שם: בה ט מיי שם הלי ב:

בו י מיי שם הלכה ג: בז כ ל מיי שם הלי ד: בח מ ג מיי שם הלי ו:

במי שם הלי ג: ל ע מייי שם הלכה ו:

א) מכוח יב. ב) ולמיל יו) מכות יבו, כ) [נעיר פד:], ג) [בס״ח סי׳ תקע״ו אסבריה טעם דחמור מקלל יותר ממכה מפני שבחללה יש היוק לאב לנשמתו], ד) לעיל סו., ה) [שם] ב"מ לד: לה: שבועות כז. חוליו עח:, ו) [יומא מ: מנחות ל: לא.], ו) [ברכות לא: קדושין יו: וש"נן, מ) [יבמות קא.], ט) [מכות ט.], י) יבמות כד: ב"ק לח: נדה נו: חולין נ: קידושין עה:, ל) [מוספתא דב"ק פ"ח], () [דברים כב], מ) [שמות כא], כ) [ב"ק לו:], ב) [משפטים פרשה ה], ע) נבספרי שם: גונב גוין,

הגהות הב"ח (A) גם' אביו ואמו קללאלא לר' יאשיה:

מוסף רש"י

לרבות בת. שקללה, או טומטוס שקלל (לעיל סו.). אין לי אלא אביו ואמו. אמו אמו שלא אביו. אמו אמו שלא אביו. לחד מהס,מנין (שם). אביו קלל אמו קלל. נמסלמו סמן קללה לאניו, נסופו סמן קללה לאמו (ב"מ צד: וכעי"ז לעיל סו. ושבועות בז. וחולין עח:) למימרא דאו בו דוווגין שוו) נמיננו מילו האי או האי (חולין שם) ולר' אשיה אי לא הדר כתיב אביו ואמו הלל הוה אמינא רישיה דקרא שניהן כאחז משמע (יומא נז:). משמע שניהן כאחד ומשמע אחד ואחד בפני עצמו. לכיו ולמו משמע נמי לו כאי או כאי נווחו ממחלם המקרא משמע את אביו ואת (ל"ל או את) אמו, לאע"ג דוי"ו מוסיף על ענין ראשון, משמע נמי אחד מהם, עד שיפרט לד הכתוב יחדיו. כדרך שהולרך לפרוט בכלחים שכתוב בו (דברים כב) לח מחרוש בשור ובחמור ופרט לחרוש בשור לבדו ובחמות לבדו, ואביו ואמו קלל דסיפא דריש ליה ר' יונתן ישיפח דרים ליה ר' יונתן לרבות את המקלל לאחר מיתה (לעיל סו. וכעי"ז ב"מ צה.). דברה תורה כלשון בני אדם. הכי משתעו בני ללס (ודריוז ג.). לומר שכשם שאינו לוקה על קללתו, דכתיב בעתך, כך לא ילקה על הכאתו (מכות ט.). בותים גירי אריות הן. דכחיב בחתר חלכים (ב יז) בגלות שומרון (יבמות כד:) וכותים כתיבי התם ויבא מלך אשור (אנשים) מכותה, וקא חשיב שאר מקומות (ב"ק לח:) והרי הן כשאר

עובדי כוכביס (קדושין עה:).

מידי דהוה לחחר מיחה. דילפינן לקמן מקלל לחחר מיחה חייב. וא"ת והתנן מכה לאחר מיתה פטור והכא מיחייב ליה אהכאה דקתני הכהו וקללו היינו טעמא דפטור מכה לאחר מיתה משום דבעינן חבורה ולאחר מיתה ליכא חבורה דליכא נפש דנפחא ליה לעיל ופד:ז מנפש ויולא ליהרג איכא חבורה דחי הוא

אלא דסופו למות: בותבי' שהמקלל לחחר מיחה חייב. כדיליף בגמרח: והמכה לחחר מיתה פטור. דחבורה ליכא: גבל' אביו ואמו קלל. קרא יתירא הוא דהא כתיב רישיה דקרא אשר יקלל את אביו ואת אמו: מכה שעשה שלא בעמך כבעמך. דגבי הכאה לא כתיב בעמך למעוטי שאינו עושה מעשה עמך. והאי תנא סבר לא מקשינן הכאה לקללה מפני המקרא המפסיק בינתים: לא חייב בו לאחר מיתה. דהא חבורה כתיב: לרבות בת טומטום ואנדרוגינום: אין לי אלא אביו ואמו. שניהם יחד: אביו קילל ואמו קילל. בראש המקרא סמך קללה לאביו ובסוף סמך לאמו: עד שיפרט לך הכחוב יחדו. וכמו שפרט בחורש בשור ובחמורט מדפרט לך ש"מ דאי לא הוי יחדו הוה משמע שור לבדו וחמור לבדו והא אביו ואמו דרישא דרשינן נמי או אביו או אמו וסיפא לאתויי לאחר מיתה: מומקלל אביו. דואלה המשפטים יי: ואידך. דמפיק לאחר מיתה מאביו ואמו קילל: ולחני נמי וכו'. אמתניתין קאי דקתני זה חומר במקלל מבמכה: לימה הני תנהי. תנה דמתניתין דלא תנא חומר במכה שעשה בו שלא בעתך כבעתך ותנא דברייתא דלעיל דתנא ומה מכה שעשה בו: גירי חמת הן. מתחילתן גרים גמורים היו ועכשיו הרשיעו וישראל שאינו עושה מעשה עמך הוא וכי היכי דעל קללתו פטור על הכחתו נמי פטור: גירי חריות הן. והרי הם כעובדי כוכבים גמורים: אי הכי. דטעמא דפטור משום דגירי אריות הן: היינו דמנא עלה. בתמיה. בהך מתני׳ דקתני אינו מלווה לא על הכאתו ולא על קללתו קתני ושורו כישראל שור שלנו שנגח את שורו ושורו שנגח שלנו תם משלם חלי נזק ומועד משלם נזק שלם ואילו דעובד כוכבים תנןי שור של ישראל שנגח שור של עובד כוכבים פטור ושל עובד כוכבים שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם: מתבר' שיכניסנו לרשוחו. לכתיב (שמות כב) ונמלא בידו ותניא במכילתאם ונמלא אין מליאה בכל מהום אלא בעדים בידו אין בידו אלא ברשותו וכן הוא אומר (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו: גב' עמור. שמוש: גובו ומכרו כשהוא ישן מהו. לקמן מפרש לה הבעיא: מכר אשה לעוברה. גנב אשה מעוברת ומכרה לעוברה שלא מכר הגוף שלה אלא שיהא עובר מכור: דליכה עימור. לה בישן ולה

שיבול הואיל וחייב במבה בו'. הוי מלי למימר הואיל וכתיב בעמך כדאמר לעיל במקוים שבעמך: ומה מבה אביו בו'. ואם תאמר מה למכה שכן בחנק תאמר במקלל דבסקילה וי"ל דהיא גופה ילפינן השתא דמכה אביו בסקילה מקל

מידי דהוה לאחר מיתה מאי הוה עלה שאמר רבה בר רב הונא וכן תנא דבי רבי ל ישמעאל אלכל אין הבן נעשה שליח לאביו להכותו ולקללו יחוץ ממסית שהרי אמרה תורה ילא תחמול ולא תכסה עליו: מתני' סיהמכה אביו ואמו אינו חייב עד שיעשה בהן חבורה זה חומר במקלל מבמכה ישהמקלל לאחר מיתה חייב ^{מה}והמכה לאחר מיתה פטור: גמ' ת"ר יאביו ואמו קלל לאחר מיתה שיכול הואיל וחייב במכה וחייב במקלל מה מכה אינו חייב אלא מחיים אף המקלל אינו חייב אלא מחיים ועוד ק"ו ומה מכה שעשה בו שלא בעמך כבעמך לא חייב בו לאחר מיתה מקלל שלא עשה בו שלא בעמך כבעמך אינו דין שלא חייב בו לאחר מיתה ת"ל אביו ואמו קלל לאחר מיתה הניחא לר' יונתן דמייתר ליה קרא אביו ואמו (6) אלא לר' יאשיה מאי איכא למימר דתניא 2 איש איש מה ת"ל איש איש ילרבות בת מוממום ואנדרוגינום אשר יקלל את אביו ואת אמו ®אין לי אלא אביו ואמו אביו שלא אמו אמו שלא אביו מניין ת"ל אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל דברי ר' יאשיה ר' יונתן אומר משמע שניהן כאחד ומשמע אחד ואחד בפני עצמו יעד שיפרט לך הכתוב יחדיו מנא ליה נפקא ליה נמומקלל אביו ואמו מות יומת ואידך ההוא מיבעי וחומר ממחלל ומיהו קשה לבסוף דיליף דמקלל לאחר מיתה חייב נילף ליה שלא נעשה בו שלא בעתך כבעמך ממקלל דחייב ביה לאחר מיתה ומכה פטור דבעינן נפש כדדרשיגן לעיל (דף פד:) עד דעביד חבורה: איש מה תלמוד לומר איש איש. פירשתי שלהי פ׳ ד׳

שנגח לשור של כותי פטור משום דקנסינן להו כדאמר בריש פ' ד' וה' (ב"ק דף לו:) ומיהו לגבי הכי הוי כישראל דשור של כותי שנגח לשור של ישראל תם משלם חלי נזק ומועד נזק שלם ושור של עובד כוכבים שנגח לשור של ישראל בין תם בין מועד משלם מק שלס: עד שיכניסנו לרשותו. משום דכתיב ונמנא בידו ואע"ג דבפ"ק דבבא מליעא (דף י:) גבי גט וגניבה מלרכינן חרי קראי לרבויי דידו לאו דווקא דהוא הדין גגו חלירו קרפיפו דלמה כהן נמי יש שום ריבוי ואפשר דאם הגביהו אפילו ברשות בעלים חייב כדאשכחן גבי גניבה בפרק מרובה (ב"ק דף עט: ושם)

דתנן היה מושכו ויולא כו' אי נמי הכא דפטר ר' שמעון מכרו לקרובים דבעינן שיוליחנו מרשות חחיו כ"ש דברשות בעלים לא מהני כלל: מונמלא ליה לרבות בת מומטום ואנדרוגינום ותיפוק ליה מאיש איש ״דברה תורה כלשון בני אדם וליתני חומר במכה מבמקלל שהמכה עשה בו שלא בעמך כבעמך משא"כ במקלל קסבר יסקשינן הכאה לקללה לימא הני תנאי כהני תנאי דתני חדא כותי אתה מצווה על הכאתו ואי אתה מצווה על קללתו ותניא אידך אי אתה מצווה לא על קללתו ולא על הכאתו סברוה דכולי עלמא כותים גירי אמת הן מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר מקשינן הכאה לקללה ומר סבר ∞לא מקשינן הכאה לקללה לא דכ"ע לא מקשינן הכאה לקללה והכא בהא קמיפלגי מר סבר כותים גירי אמת הן ומר סבר יכותים גירי אריות הן אי הכי היינו דקתני עלה ושורו כישראל אלא שמע מינה בהיקישא פליגי ש"מ: בותני" יהגונב נפש מישראל אינו חייב עד שיכניםנו לרשותו רבי יהודה אומר עד שיכניםנו לרשותו וישתמש בו שנאמר יוהתעמר בו ומכרו הגונב את בנו רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה מחייב וחכמים יפוטרין גנב מי שחציו עבד וחציו בן חורין ר' יהודה מחייב וחכמים פוטרין: גמ" ותנא קמא לא בעי עימור א"ר אחא בריה דרבא יעימור פחות משוה פרומה איכא בינייהו יבעי ר' ירמיה גנבו ומכרו ישן מהו ימכר אשה לעוברה מהו יש דרך עימור בכך או אין דרך עימור בכך ותיפוק ליה דליכא עימור כלל לא צריכא ישן דזגא עליה אשה דאוקמא באפי זיקא דרך עימור בכך או לאין דרך עימור בכך מאי תיקו ת"ר יכי ימצא איש גוב נפש מאחיו אין לי אלא איש שגנב אשה מניין ת"ל זוגונב איש אין לי אלא איש שגנב בין אשה ובין איש ואשה שגנבה איש אשה שגנבה אשה מניין ת"ל ומת הגגב ההוא ימכל מקום תניא אידך יכי ימצא איש גוגב נפש מאחיו אחד הגונב את האיש ואחד הגונב את האשה יואחד גר ואחד עבד

מיתות (לעיל דף סו. ד"ה לרצות): רשורו בישראל. לאו לגמרי כישראל דשור של ישראל

תורה אור השלם 1. לא תאבה לו ולא תִשְׁמֵע אֵלְיוֹ וְלֹא תָחוֹס עִינְךּ עָלָיוֹ וְלֹא תַחְמֹל

ַןלא תְבַסֶּה עָלְיו: דברים יג ט בי אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר. 2. בִּי אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר. יקלל את אביו ואת אמו מות יוּמָת אָבִיוּ וְאִמּוּ קַלֵל דָּמָיוּ בּוּ:

ז וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת: שמות כא יז 4. בִּי יִפְּצֵא אִישׁ גֹּנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָתְעַמֶּר בּוֹ וּמְכָרוֹ וּמֵת הַגַּנָב הַהוּא וּבְעַרְהְ הָרֶע מִּמְּרְבֶּף: דברים כד ז מִמְּלְבָּף: אִישׁ וּמְכְרוֹ 5. וְגֹנֵב אִישׁ וּמְכְרוֹ וְנִמְצָא בְּיָדוֹ מוֹת יוּמָת: שמות כא טז שמות כא טז

דאוקמא באפי זיקא. וכל כמה שהיא עבה מועיל יותר להגין בפני הרוח: אין לי אלא איש. כשהגגב איש: וגונב איש. שהיגגב איש ולא אשה וקרא קמא דלא קפיד אנגנב למהוי איש דכתיב נפש הלכך אין לי אלא איש שגנב בין איש בין אשה דהיכא דגנב הוי איש כתוב גונב נפש ואשה שגנבה איש דכתיב וגונב איש וגונב אפילו אשה גונבת משמע: הגנב מ"מ. וההוא דרשינן ליה בספרי [מנא כד ז] למעוטי גונב עבדש: ועדיין ישנו ברשוחו. ברשות הנגנב עלמו שעדיין לא הכניסו גנב ברשותו: פטור. שהרי לא גנבו: לאביו. אביו של נגנב:

חזי

משוחרר וקשן חייב יגנבו ולא מכרו מכרו ועדיין ישנו ברשותו פטור מכרו

לאביו או לאחיו או לאחד מן הקרובים חייב יהגונב את העבדים פטור

בעובר: דוגה עליה. דסמך עליו: